

РЕШЕНИЕ

КАРАР

25.11.2022

№22

Татарстан Республикасы Сарман
муниципаль районының «Югары
Чыршылы авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге Уставына
үзгәрешләр кертү турында

«Россия Федерациясенен аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2021 елның 30 апрелендәге 116-ФЗ номерлы Федераль законның 7 статьясы, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле һәм муниципаль контроль турында «Федераль закон кабул ителүгә бәйле рәвештә Россия Федерациясенен аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2021 елның 11 июнендәге 170-ФЗ номерлы Федераль законның 62 статьясы, «Россия Федерациясе Бюджет кодексына үзгәрешләр кертү турында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының аерым нигезләмәләренен гамәлдә булуын туктатып тору хакында» 2021 елның 28 июнендәге 228-ФЗ номерлы Федераль законның 2 статьясы, «Россия Федерациясенен аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2022 елның 14 мартындагы № 60-ФЗ Федераль законның 5 статьясы, «Россия Федерациясе Бюджет кодексының аерым нигезләмәләре» Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында «2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән, Сарман муниципаль районы «Югары Чыршылы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 78-80 ст. нигезендә, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Югары Чыршылы авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районының «Югары Чыршылы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына кушымта нигезендә үзгәрешләр кертүгә.

2. Әлеге карар гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

3. Әлеге карарны гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә жибәргә.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районының Югары Чыршылы авыл жирлеге башлыгына йөкләргә.

Татарстан Республикасы Сарман районы
Югары Чыршылы авыл жирлеге
Советы рәисе

И.Н.Камалетдинов

**Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы
«Югары Чыршылы авыл жирлеген»
муниципаль берәмлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр**

1. 7 статьяның 1 өлешендәге 9 пунктнда «аларның үтәлешен тикшереп торуну гамәлгә ашыру» сүзләрен «жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен үтәү, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелүче хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәмин итү таләпләрен үтәү предметы булган төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру» сүзләренә алмаштырырга;

2. 17 статьяның 10 өлешен түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«10. Гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) Советның норматив хокукый актлары белән билгеләнә һәм муниципаль берәмлек халкына гавами тыңлаулар уздыру вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр итүне, муниципаль хокукый акт проекты белән алдан ук таныштыруны, шул исәптән аны жирле үзидарә органының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру юлы белән яисә жирле үзидарә органының үз эшчәнлегенә турында мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, «Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүматы» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә (PRAVO.TARSTARU) яисә муниципаль берәмлек проектында, 2009 елның 9 февралендәге «Дәүләт хакимияте органнары» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында (алга таба - жирле үзидарә органнарының рәсми сайтларына керүен тәмин итү турында) Федераль закон нигезләмәләрен исәпкә алып, үз эшчәнлекләре турында мәгълүматны муниципаль берәмлекнең рәсми порталында урнаштыру мөмкинлеген, шул исәптән рәсми порталында яшәүчеләрнең гавами хокукый мәгълүмат сайтында (шул исәптән рәсми сайтта) бастырып чыгаруны нигезендә урнаштыру мөмкинлеген, аларны гавами рәвештә бастырып чыгаруны күздә тоту.

Муниципаль берәмлек уставында һәм (яисә) Жирлек Советының норматив хокукый актларында әлегә өлешендә беренче абзацында күрсәтелгән материалларны һәм мәгълүматны урнаштыру, муниципаль берәмлек кешеләренә муниципаль хокукый акт проекты буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен тапшыру мөмкинлеген тәмин итү, шулай ук рәсми сайтның мондый максатлары өчен мәжбүри файдалану турындагы таләпләрне үтәп, гавами тыңлауларда муниципаль берәмлек халкының катнашуы өчен «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы файдаланылырга мөмкин, әлегә статьяның максатлары өчен файдалану тәртибе Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә;

3. 17 статьяның 3 өлешендәге 3 пункттын түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«3. Генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдэләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияне ызанлау кагыйдэләре проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдэләре проектлары, расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә яисә рөхсәт бирү турындагы карарлар проектларына, рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындагы карарлар проектларына, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен һәм мондый файдалануның башка төрен үзгәртү мәсьәләләренә, жирдән файдалануның расланган кагыйдэләре булмаганда һәм төзелеш корылмалары төзү турындагы кануннар нигезендә гавами тыңлаулар яисә ижтимагый фикер алышулар үткәрелә»;

4. 18.1 статьяда:

3 өлешкә түбәндәге эчтәлекле 10 пункт өстәргә:

«10) торак пункт территориясенә элеге өлешендә гражданның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча жирлек составына керә торган торак пункт территориясә өлешендә Татарстан Республикасы законы нигезендә.»;

б) 4 нче өлешне түбәндәге редакциядә бирергә:

«4. Гражданның жыены жирлек башлыгы яисә сайлау хокукына ия, кимендә 10 кеше яши торган торак пунктта яшәүчеләр төркеме инициативасы белән чакырылырга мөмкин.

Элеге статьяның 3 өлешендәге 5 пункттында каралган гражданның жыены, 10 кешедән дә ким булмаган санда торак пункт территориясенә тиешле өлешендә яшәүче кешеләр төркеме инициативасы белән, Жирлек Советы тарафыннан чакырылырга мөмкин.

Гражданның үзара салым акчаларын кертү һәм алардан файдалану мәсьәләсе буенча гражданның жыены үткәрелергә мөмкин Сарман муниципаль районы чикләрендә жирлек составына керүче торак пункт территориясенә бер өлешендә чикләрен билгеләү критерийлары Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.»;

5. түбәндәге эчтәлекле 21.1 статья өстәргә:

«21.1 статья. Инициатив проектлар

1. Жирлек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру максатларында жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә яисә жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләргә хәл итү буенча инициатив проект кертелергә мөмкин. Инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган жирлек территориясенә бер өлешен билгеләү тәртибе Жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

2. Инициатив проектны кертү инициативасы белән уналты яшькә житкән һәм жирлек территориясендә яшәүче кимендә ун граждан, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, авыл торак пункты старостасы (алга таба - проект инициаторлары) инициатив төркем чыгыш ясарга хокуклы. Инициатив төркемнең минималь саны Жирлек Советының норматив хокукый акты белән киметелергә мөмкин. Жирлек Советының норматив хокукый акты нигезендә проект

инициаторы булу хокукы шулай ук жирлек территориясендә эшчәнлек алып баручы башка затларга да бирелергә мөмкин.

3. Тикшерү актында түбәндәге мәгълүмат булырга тиеш:

1) жирлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблемаларны тасвирлау;

2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижеләрен) тасвирлау;

4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарның алдан исәпләве;

5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;

6) планлаштырыла торган (мөмкин) финанс, мөлкәт һәм мөлкәт турында белешмәләр

(яисә) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның хезмәт катнашуы;

7) инициатив түләүләрнең планлаштырылган күләменнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыруга куллану күздә тотылган очракта, жирле бюджет акчалары күләменә күрсәтү;

8) Авыл жирлеге территориясенә яисә аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешенә авыл жирлеге Советы карары белән билгеләнгән тәртип нигезендә күрсәтү;

9) Авыл жирлеге Советы карарында каралган башка белешмәләр.

4. Башкарма комитетка кертелгәнче инициатива проекты Гражданнар жыенында, жыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән гражданнар территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча жыелышында яисә конференциясендә, инициатив проект турында фикер алышу, аның халык мәнфәгатьләренә туры килүен билгеләү максатыннан каралырга тиеш.

Инициатив проектны гамәлгә ашыруның максатчанлыгы, шулай ук гражданнар жыены, жыелышы яисә конференциясе тарафыннан инициатив проектны хуплау турында карар кабул итү. Шул ук вакытта бер жыенда, бер жыелышта яки гражданнарның бер конференциясендә берничә инициативалы проект каралырга мөмкин.

Жирлек Советы карары белән шулай ук гражданнардан сорашып белешү, имзалар жыю юлы белән инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклау мөмкинлеге карала ала.

Инициатив проектны гамәлгә керткәндә проектның инициаторлары Жирлек Башкарма комитетына гражданнарның жыены, жыелышы яисә конференциясе беркетмәсен, гражданнарның сораштыру нәтижеләрен һәм (яисә) гражданнарның инициатив проектка Жирлек халкы яисә аның өлеше тарафыннан ярдәм күрсәтүне раслый торган имзалар кәгазьләрен тагалар.

5. Инициатив проектны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына кертү турындагы мәгълүмат Жирлек жирлегенең рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә инициатив проект жирле администрациягә кертелгән көннән алып өч эш көне эчендә бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш һәм әлеге

статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән белешмәләренә, шулай ук проектның инициаторлары хакында булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар үзләренә кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен тәкъдим итү мөмкинлегенә турында, аларны тәкъдим итү сирогын күрсәтеп, башкарма комитеткә хәбәр ителә. Үзләренә искәртмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналты яшыкә житкән Жирлек халкы жибәрергә хоуклы. Күрсәтелгән мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштыру мөмкинлегенә булмаган очракта, күрсәтелгән мәгълүмат Сарман муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла.

Авыл торақ пунктында күрсәтелгән мәгълүмат авыл торақ пунктының старостасы гражданнына житкерелергә мөмкин.

6. Инициатив проект Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан кертелгән көннән алып 30 көн эчендә һичшиксез каралырга тиеш. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты инициатив проектны карау нәтижәләренә буенча түбәндәгә карарларның берсен кабул итә:

1) инициативалы проектны хупларга һәм аның өстендә эшләнүне жирле бюджет турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләренә чикләрендә жирле бюджет проектны төзү һәм карау тәртибенә туры китереп (жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү) тиешле максатларга һәм (яисә) тиешле максатларга һәм (яисә) дөвам итәргә;

2) Инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кайтарырга.

7. Жирлек башкарма комитеты түбәндәгә очрақларның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) инициатив проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициатив проектның Россия Федерациясенә федераль законнары һәм башка норматив хоукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хоукый актлары таләпләренә, Жирлек уставына туры килмәвә;

3) жирле үзидәрә органнарының кирәкле вәкаләтләренә һәм хоуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлегенә булмау;

4) инициатив түләнүләренә барлыкка килмәгән инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә жирле бюджет чаралары булмау;

5) инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтижәлерәк хәл итү мөмкинлегенә булу;

6) инициативалы проектны конкурс буенча сайлап алуны узмаган дип тану.

8. Жирлекнең башкарма комитеты хоуклы, ә әлегә статьяның 7 өлешендәгә 5 пунктында каралган очракта проект инициаторларына бергәләп инициатив проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең жирле үзидәрә органы яисә дөүләт органы карамагына аларның компетенцияләренә нигезендә тәкъдим итәргә тиеш,

9. Инициатив проектларны күрсәтү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәрү тәртибенә Жирлек Советының (Совет вәкаләтләренә гамәлгә ашыручы гражданныр жыенының) тарафыннан билгеләнә.

10. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектларга карата инициатив проектлар булырга тиешле белешмәләр составына таләпләр, инициатив проектларны карау тәртибе, шул исәптән аларны хуплаудан баш тарту өчен нигезләр, мондый инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм критерийлары Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта әлеге статьяның 3, 6, 7, 8, 9, 11 һәм 12 өлешләрендәге таләпләр кулланылмый.

11. Жирлекнең башкарма комитетына берничә инициативалы проект кертелгән очракта, шул исәптән эчтәлеге буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирлап, башкарма комитет Жирлек конкурс нигезендә сайлап алуны оештыра һәм бу хакта проектның инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәру коллегияль органга (комиссиягә) йөкләнә, аны төзү һәм аларның эшчәнлек тәртибе Жирлек Советы карары белән билгеләнә. Коллегия органның (комиссиянең) составы Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан төзелә. Мондый чакта коллегияль орган (комиссия) эгъзаларының гомуми санының яртысы Халык советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнергә тиеш. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурс нигезендә сайлап алуны уздырганда коллегияль орган (комиссия) тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен баян итү мөмкинлеге тәмин ителергә тиеш.

13. Проектның инициаторлары, Поселение территориясендә гражданнар жыены, жыелышы яисә конференциясе тарафыннан вәкаләтле башка гражданнар, шулай ук Россия Федерациясе законнарында билгеләнә торган башка затлар инициатив проектны Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рәвешләрдә гамәлгә ашыруны жәмәгать контролендә тотарга хокуклы.

14. Инициатив проектны Поселения Башкарма комитеты тарафыннан карау турында, инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы турында, шул исәптән акчаларны куллану турында, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Поселениенең рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш.

Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында Жирлек Башкарма комитетының хисабы Инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән соң 30 календарь көн эчендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Жирлекнең рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Күрсәтелгән мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаган очракта, күрсәтелгән мәгълүмат Сарман муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла. Авыл торак пунктында күрсәтелгән мәгълүмат авыл торак пунктының старостасы гражданнарына житкерелергә мөмкин.».

6. 25 статьяның 5 пунктындагы 7 пунктчасының 3 абзацында «, акцияләр» сүзен төшереп калдырырга;

7. 35 статьяның 1 өлешендәге 7 пункттын түбәндәге редакциядә бирергә:

«7) Россия Федерациясе граждандлығы яисә чит ил граждандлығы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил граждандлығы, аның нигезендә чит ил гражданды жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, чит дәүләт граждандлығы булу йә яшәүгә хокукны раслаучы бүтән документ яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы дигән чит ил гражданды яисә, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә Россия Федерациясе гражданды территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә бүтән документ булу;»;

7. 40 статьяның 1 өлешендәге 9 пункттын түбәндәге редакциядә бирергә:

«8) Россия Федерациясе граждандлығы яисә чит ил граждандлығы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил граждандлығы, аның нигезендә чит ил гражданды жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, чит дәүләт граждандлығы булу йә яшәүгә хокукны раслаучы бүтән документ яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы дигән чит ил гражданды яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә Россия Федерациясе гражданды территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы чит ил гражданды булу хокукы, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса;»;

9. 43 статьяда:

1 өлешнең 7 пункттындагы өченче абзацны түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслый, төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра, аның предметы булып Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен үтәү, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәмин итү таләпләрен үтәү тора, Жирлек территориясен күрсәтелгән кагыйдәләр нигезендә төзекләндерүне оештыра, шулай ук торак пунктлары чикләрендә урнашкан шәһәр урманнарыннан, аеруча саклана торган табигать территорияләреннән файдалануны, саклауны, аларны торгызуны оештыра;»;

3 нче өлешне түбәндәге редакциядә бирергә:

«3. Жирлекнең башкарма комитеты муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган булып тора.

Муниципаль контроль өлкәсендәге Жирлек Башкарма комитеты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда дәүләт контроле (күзәтчелеге), муниципаль контроль өлкәсендә бердәм дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруда катнашу;

2) Поселение территориясендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

Муниципаль контроль төрләрен оештыру һәм гамәлгә ашыру «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль

турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән жайга салына.»;

10. 44 статьяның 2 пунктчындагы 2 пунктчыда «(вәкиллекле) дәүләт хакимияте органында» сүзләрен «органга» сүзенә алмаштырырга;

11. Түбәндәге эчтәлекле 46.1 статья өстәргә:

«46.1 статья. Инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс ягыннан һәм башкача тәмин итү

1. Әлеге Уставның 21.1 статьясында каралган инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итү чыганагы булып, жирлекнең тиешле чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында Татарстан Республикасы бюджетыннан инициатив түләүләр һәм (яисә) бюджетара трансфертлар күләмнәрен исәпкә алып, төзелә торган инициатив проектларны гамәлгә ашыруга жирле бюджет турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләре тора.

2. Инициатив түләүләр дигәндә, конкрет инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында Россия Федерациясе законнары нигезендә ирекле нигездә түләнгән торган һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирле бюджетка күчәргән торган гражданның, индивидуаль эшкуарларның һәм төзелгән юридик затларның акчалары аңлашыла.

3. Инициатив проект гамәлгә ашырылмаган очракта, инициатив түләүләр аларны жирле бюджетка күчәргән затларга (шул исәптән оешмаларга) кайтарылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары буенча инициатив проектны гамәлгә ашыру максатларында файдаланылмаган инициатив түләүләрнең калган өлеше барлыкка килгән очракта, күрсәтелгән түләүләр аларны жирле бюджетка күчәргән затларга (шул исәптән оешмаларга) кайтарылырга тиеш.

Жирле бюджетка күчәргән затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиешле инициатив түләүләр суммаларын исәпләү һәм кире кайтару тәртибе поселок Советы карары (Совет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы гражданның жыены карары) белән билгеләнә.

4. Инициатив проектларны гамәлгә ашыру шулай ук кызыксынган затларның ихтыяры һәм (яисә) хезмәт катнашуы рәвешендә дә тәмин ителергә мөмкин.».

12. 58 статьяда:

б) 3 нче өлешне түбәндәге редакциядә бирергә:

«3. Башка муниципаль берәмлекләренң эшкуарлык һәм башка икътисадый эшчәнлек субъектлары өчен яңа таләпләр билгели торган яисә муниципаль норматив хокукий актларда элек каралган мәжбүри таләпләрне үзгәртә торган муниципаль хокукий актлары проектлары, инвестиция эшчәнлегә субъектлары өчен бурычлар, жирле үзидарә органнары үткәрә торган жайга салу йогынтысын Татарстан Республикасы законы нигезендә муниципаль норматив хокукий актларда билгеләнгән тәртиптә бәяләнергә мөмкин, моңа түбәндәгеләр керми:»

б) 3 өлешнең 5 абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Муниципаль норматив хокукий актлар проектларының жайга салу йогынтысын бәяләү эшкуарлык һәм башка икътисадый эшчәнлек субъектлары өчен артык бурычлар, тыюлар һәм чикләүләр кертә торган яисә аларны кертүгә этәрә торган нигезләмәләренә, шулай ук эшкуарлык һәм башка икътисадый

эшчәнлек субъектларының һәм жирле бюджетларның нигезләнмәгән чыгымнары барлыкка килүгә ярдәм итә торган нигезләмәләрне ачыклау максатларында уздырыла»;

13. 70 статьяда:

7 өлешнең 2 абзацына түбәндәге эчтәлекле яңа абзац өстәргә:

«- Россия Федерациясенең милли үсеше максатларын һәм гавами хакимият органнары эшчәнлегенең аларга ирешү юнәлешен билгели торган документлар»;»;
өченче - жиденче абзацларны тиешенчә дүртенче - сигезенче абзацлар дип санарга;

10 нче өлешне түбәндәге редакциядә бирергә:

«10. Жирлек бюджеты турындагы карар белән түбәндәгеләр раслана:

- Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.1 статьясында каралган очракларда бюджет керемнәренең баш администраторлары исемлеге;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.2 статьясында каралган очракларда бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

- чыгым төрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) яисә чыгым төрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), чыгымнар төрләренең төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) һәм (яисә) чыгымнарның максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), бюджетлар чыгымнары классификациясенең чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясенең тиешле бюджет кодексында, Татарстан Республикасы законнда, муниципаль Советның хокукый актында билгеләнгән очракларда бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү;

- бюджеттан тыш дәүләт фондлары бюджетларыннан тыш, чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елы һәм план чорына) бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча) чираттагы финанс елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган чыгымнарны исәпкә алмыйча) расланган (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган чыгымнарның гомуми күләменнән кимендә 5 проценты күләмендә);

чираттагы финанс елына бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары (чираттагы финанс елы һәм план чоры);

- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, чираттагы финанс елыннан (чираттагы финанс елы һәм план чорының елдан-ел) килүче елның 1 гыйнварына торышы буенча, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтелеп;

- федераль бюджетның һәм Россия Федерациясе бюджеттан тыш дәүләт фондлары бюджетларының, Татарстан Республикасы бюджетының һәм бюджеттан тыш дәүләт территориаль фондлары бюджетларының, жирле бюджетның Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы законнда, Поселение Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән башка күрсәткечләре.».

14. 72 статьяның 1 өлешендә «торак пункт» сүзләреннән соң «(яисә аның территориясенә өлешләре)» сүзләрен өстәргә;

15. 80 статьяның 2 өлешен түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«2. Жирлек уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары аларны дәүләт теркәвенә алганнан соң рәсми басылып чыгарга (халыкка житкереләргә) тиеш һәм алар рәсми басылып чыкканнан соң әлеге Устав нигезендә, шулай ук әлеге Устав нигезендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм шулай ук Россия Юстиция министрлыгының «Россия Федерациясендә норматив хокукый актлар» порталында (<http://pravo-минюст>) урнаштыру юлы белән үз көченә керә. Жирлек башлыгы муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының территориаль органынан «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәвенә алу турында» 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына үзгәрешләр кертү турында Жирлек Уставы, муниципаль хокукый акт турында белешмәләр кертү хакында хәбәрнамә кәргән көннән алып жиде көн эчендә әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карарын «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәве турында» 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына үзгәрешләр кертү хакында.».